

Trestní příkaz

Trestním příkazem nelze obviněného zprostit od obžaloby podle § 226 tr. ř., ani upustit od potrestání podle § 24 a násl. tr. zák. Je-li proti trestnímu příkazu podán podle § 314g tr. ř. odpor, nelze jím dosáhnout zrušení jen některého z výroků trestního příkazu, ani pokud by podaný odpor proti takovému výroku výlučně směřoval, neboť v důsledku uplatnění tohoto specifického opravného prostředku se trestní příkaz zásadně ruší celý, tj, ve všech výrocích a samosoudce nařídí ve věci hlavní líčení.

Trestním příkazem nelze obviněného zprostit od obžaloby podle § 226 tr. ř., ani upustit od potrestání podle § 24 a násl. tr. zák. Je-li proti trestnímu příkazu podán podle § 314g tr. ř. odpor, nelze jím dosáhnout zrušení jen některého z výroků trestního příkazu, ani pokud by podaný odpor proti takovému výroku výlučně směřoval, neboť v důsledku uplatnění tohoto specifického opravného prostředku se trestní příkaz zásadně ruší celý, tj, ve všech výrocích a samosoudce nařídí ve věci hlavní líčení. Nepřichází tedy v úvahu, aby se trestní příkaz stal částečně pravomocným a další řízení se vedlo např. jen o uložení trestu nebo náhradě škody.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 4 Tz 10/2003, ze dne 27.2.2003)

Nejvyšší soud České republiky projednal ve veřejném zasedání stížnost pro porušení zákona, kterou podal ministr spravedlnosti České republiky ve prospěch obviněného P. Ř., proti výroku o trestu trestního příkazu Okresního soudu v Prostějově ze dne 27. 6. 2002, sp. zn. 1 T 148/2002, a podle § 268 odst. 2, § 269 odst. 2 a § 270 odst. 1 tr. ř. rozhodl tak, že pravomocným trestním příkazem Okresního soudu v Prostějově ze dne 27. 6. 2002, sp. zn. 1 T 148/2002, a to výrokem o trestu, byl porušen zákon v ustanovení § 35 odst. 2 tr. zák., a v řízení, které mu předcházelo, v ustanovení § 314e odst. 1 tr. ř. a § 2 odst. 5, 6 tr. ř, v neprospěch obviněného P. Ř. a napadený trestní příkaz zrušil v celém rozsahu, stejně jako všechna další rozhodnutí, na zrušený trestní příkaz obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Nejvyšší soud České republiky zároveň okresnímu soudu v Prostějově přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění :

Samosoudce Okresního soudu v Prostějově vydal dne 27. 6. 2002 trestní příkaz sp. zn. 1 T 148/2002, jímž uznal P. Ř. vinným trestným činem zanedbání povinné výživy podle § 213 odst. 1 tr. zák. Podle trestního příkazu se tohoto trestného činu dopustil tím, že v K., i jinde v době od února 2001 do prosince 2001 včetně, ničím nepřispěl na výživu svého nezl. syna P. Ř., ač tak činit mohl, přičemž tato povinnost mu vyplývá ze zákona o rodině a rozsudku Okresního soudu v Náchodě ze dne 18. 6. 1999, sp. zn. P 120/90-98, který nabyl právní moci dne 28. 10. 1999, podle něhož je povinen přispívat na nezl. P. Ř. měsíčně částkou 800,- Kč, vždy každého pátého dne v měsíci předem k rukám matky nezletilého L. H., a dluží tak na výživném částku 5 300,-Kč, když částku 3 500,- Kč zaplatil v měsících leden až květen 2002. Za to mu byl v sazbě § 213 odst. 1 tr. zák. uložen trest odnětí svobody v trvání deseti měsíců, jehož výkon byl podle § 58 odst. 1 a § 59 odst. 1 tr. zák. podmíněně odložen na

zkušební dobu v trvání dvaceti měsíců. Podle § 59 odst. 2 tr. zák. byla obviněnému uložena povinnost, aby během zkušební doby řádně uhradil celé dlužné výživné za období do prosince 2001 včetně.

Trestní příkaz byl obviněnému doručen dne 11. 7. 2002, státnímu zástupci dne 3. 7. 2002, a protože žádná z oprávněných osob nepodala ve stanovené lhůtě odpor, nabyl právní moci dne 20. 7. 2002.

Ministr spravedlnosti České republiky podal proti výroku o trestu citovaného trestního příkazu stížnost pro porušení zákona ve prospěch obviněného, když podle jeho názoru byl v jeho neprospěch zákon porušen v ustanoveních § 35 odst. 2 tr. zák. a § 213 odst. 1 tr. zák.

Poukázal na existenci trestního příkazu, který vydal Okresní soud v Náchodě dne 19. 12. 2001, sp. zn. 11 T 135/2001, jímž byl obviněný P. Ř. uznán vinným trestným činem zanedbání povinné výživy podle § 213 odst. 1 tr. zák. Tento trestný čin spáchal tím, že v době od 3. 4. 2000 do sdělení obvinění dne 20. 9. 2001, vyjma měsíců června až srpna 2000, v J. a K., a v K., ani jinde, ač tak činit mohl, nepřispěl ničím na výživu svých synů nezletilých M. a L. K., když podle rozsudku Okresního soudu v Náchodě ze dne 3. 12. 1999, sp. zn. 12 Nc 1124/99-18 měl měsíčně přispívat na nezl. M. částkou 800,- Kč a nezl. L. částkou 700,- Kč, splatnými vždy do patnáctého dne v měsíci předem k rukám matky nezl. dětí, D. K., té pak dluží částku 15 048,- Kč a Okresnímu úřadu v Náchodě částku 8 052,- Kč, který počínaje dnem 1. 4. 2001 přispíval na výživu dětí částkou 1 242,- Kč měsíčně. Za to byl obviněnému uložen trest odnětí svobody v trvání pěti měsíců, jehož výkon byl podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání patnácti měsíců. Obviněnému byla podle § 59 odst. 2 tr. zák. uložena povinnost během zkušební doby podmíněného odsouzení uhradit dle svých sil dlužné výživné. Trestní příkaz byl obviněnému doručen dne 21. 1. 2002, právní moci nabyl dne 30. 1. 2002.

Podle stěžovatele pomínil samosoudce Okresního soudu v Prostějově skutečnost, že skutek, za který byl odsouzen trestním příkazem ze dne 27. 6. 2002, sp. zn. 1 T 148/2002, spáchal ještě před doručením trestního příkazu Okresního soudu v Náchodě, proto jde o sbíhající se trestnou činnost, za kterou je třeba uložit souhrnný trest podle § 35 odst. 2 tr. zák. Napadeným trestním příkazem však byl uložen trest samostatný. Nadto samostatně uloženými tresty odnětí svobody v obou trestních příkazech byla překročena přípustná výše trestu podle § 213 odst. 1 tr. zák., když součet obou trestů činí patnáct měsíců odnětí svobody. V této podobě jsou oba tresty ve zřejmém rozporu s účelem trestu a je tak splněna podmínka § 266 odst. 2 tr. ř. pro podání mimořádného opravného prostředku k odstranění této závady.

Závěrem stížnosti pro porušení zákona ministr spravedlnosti navrhl, aby Nejvyšší soud vyslovil podle § 268 odst. 2 tr. ř., že napadeným trestním příkazem došlo k namítanému porušení zákona, aby podle § 269 odst. 2 tr. ř. zrušil trestní příkaz ve výroku o trestu a dále aby postupoval podle § 270 odst. 1 tr. ř.

Nejvyšší soud přezkoumal podle § 267 odst. 3 tr. ř. zákonnost a odůvodněnost těch výroků rozhodnutí, proti nimž byla stížnost pro porušení zákona podána, v rozsahu a z důvodů v ní uvedených, jakož i řízení, napadené části rozhodnutí předcházející a shledal, že zákon byl porušen.

Podle § 35 odst. 2 tr. zák. soud uloží souhrnný trest podle zásad uvedených v odstavci 1, když odsuzuje pachatele za trestný čin, který spáchal dříve, než byl soudem prvního stupně vyhlášen odsuzující rozsudek za jiný jeho trestný čin.

Podle § 314e odst. 1 tr. ř. samosoudce může bez projednání věci v hlavním líčení vydat trestní příkaz, jestliže skutkový stav je spolehlivě prokázán opatřenými důkazy, a to i ve zjednodušeném řízení konaném pro zkráceném přípravném řízení.

Podle § 2 odst. 5 tr. ř. orgány činné v trestním řízení postupují v souladu se svými právy a povinnostmi uvedenými v tomto zákoně a za součinnosti stran tak, aby byl zjištěn skutkový stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti a to v rozsahu, který je nezbytný pro jejich rozhodnutí.

Podle § 2 odst. 6 tr. ř. orgány činné v trestním řízení hodnotí důkazy podle svého vnitřního přesvědčení založeného na pečlivém uvážení všech okolností případu jednotlivě i v jejich souhrnu.

Uvedenými zákonnými ustanoveními se samosoudce Okresního soudu v Prostějově důsledně neřídil. Z obsahu spisu je patrné, že poté, co dne 7. 6. 2002 napadla obžaloba na obviněného P. Ř., vydal samosoudce dne 27. 6. 2002 trestní příkaz, aniž by reagoval na údaj obsažený v rejstříku trestů o odsouzení obviněného Okresním soudem v Náchodě z 19. 12. 2001, sp. zn. 11 T 135/2001, pro trestný čin zanedbání povinné výživy podle § 213 odst. 1 tr. zák. Při neurčitosti skutkové věty podané obžaloby, která období páčání trestné činnosti ve věci Okresního soudu v Přerově vymezovala měsíci únorem až prosincem 2001, bez bližšího vymezení konkrétními daty, musela totiž již při tomto zjištění vzniknout pochybnost, zda nepřichází užití ustanovení § 35 odst. 2 tr. zák. o uložení případného souhrnného trestu. Tuto pochybnost však samosoudce Okresního soudu v Prostějově neodstranil tím, že by si předmětný spis Okresního soudu v Náchodě vyžádal, a údaje rozhodné pro zmíněnou úvahu potvrdil nebo vyloučil. Z obsahu trestního spisu Okresního soudu v Náchodě sp. zn. 11 T 135/2001 je zřejmé, že trestní příkaz v této věci byl vydán dne 19. 12. 2001, doručen obviněnému byl dne 21. 1. 2002, s kterýmžto datem se podle § 314e odst. 5 tr. ř. vážou účinky spojené s vyhlášením rozsudku. Zjištění tohoto rozhodného data by poté zcela jednoznačně muselo deklarovat úvahy samosoudce Okresního soudu v Prostějově o nutnosti ukládat souhrnný trest, neboť skutek, pro který byl odsouzen trestním příkazem Okresního soudu v Prostějově, spáchal před doručením trestního příkazu Okresního soudu v Náchodě a aplikace ustanovení § 35 odst. 2 tr. zák. tak byla zcela na místě. K primárnímu porušení zákona tak došlo ve vztahu k tomuto zákonnému ustanovení, uložený trest tak je ve zřejmém nepoměru ke stupni společenské nebezpečnosti činu, pokud nebyl uložen jako trest souhrnný. Samosoudce porušil zákon i v ustanovení § 2 odst. 5, 6 tr. ř., neboť povinnost soudu postupovat tak, aby byl zjištěn skutkový stav věci bez důvodných pochybností, se vztahuje i na zjištění okolností rozhodných pro uložení zákonného druhu trestu. Důsledkem tohoto pochybení je i porušení § 314e odst. 1 tr. ř., neboť neexistence spolehlivě zjištěného skutkového stavu jakožto podkladu nejen pro správné rozhodnutí o vině, leč i trestu, vytvořila překážku pro aplikaci tohoto zákonného ustanovení.

Nejvyšší soud se naopak neztotožnil s právním názorem ministra spravedlnosti vyjádřeném ve stížnosti pro porušení zákona, že samosoudce Okresního soudu v Prostějově porušil i ustanovení § 213 odst. 1 tr. zák. Sankcí uvedenou v citovaném zákonném ustanovení je uložení trestu odnětí svobody do jednoho roku. Pokud samosoudce uložil trest odnětí svobody v trvání deseti měsíců, jde o trest, který je v rámci citované trestní sazby, takže porušení zákona v tomto směru konstatovat

nelze.

Z těchto důvodů pak Nejvyšší soud podle § 268 odst. 2 tr. ř. vyslovil, že výrokem o trestu trestního příkazu Okresního soudu v Prostějově ze dne 27. 6. 2002, sp. zn. 1 T 148/2002, byl porušen zákon v ustanovení § 35 odst. 2 tr. zák., a v řízení, které mu předcházelo, v ustanovení § 314e odst. 1 tr. ř. a § 2 odst. 5, 6 tr. ř. v neprospěch obviněného P. Ř.

Ačkoliv konstatované porušení zákona má v předmětném rozhodnutí důsledky dopadající na správnost výroku o trestu, bylo v daném případě nutno zrušit napadené rozhodnutí v celém rozsahu. Samosoudce okresního soudu v projednávané věci nerozhodoval v hlavním líčení rozsudkem, ale použil institutu trestního příkazu podle § 314a a násl. tr. ř. Podle ustanovení § 314e odst. 5 tr. ř. má trestní příkaz povahu odsuzujícího rozsudku. To znamená, že trestním příkazem nelze obviněného zprostit od obžaloby podle § 226 tr. ř., ani upustit od potrestání podle § 24 a násl. tr. zák. V uvedeném odsuzujícím smyslu tvoří výroky trestního příkazu jednotu a jsou s nimi spojeny účinky předpokládané zákonem, např. nezaměnitelnost, závaznost a vykonatelnost. Je-li proti trestnímu příkazu podán podle § 314g tr. ř. odpor, nelze jím dosáhnout zrušení jen některého z výroků trestního příkazu, ani pokud by podaný odpor proti takovému výroku výlučně směřoval, neboť v důsledku uplatnění tohoto specifického opravného prostředku se trestní příkaz zásadně ruší celý, tj. ve všech výrocích a samosoudce nařídí ve věci hlavní líčení. Nepřichází tedy v úvahu, aby se trestní příkaz stal částečně pravomocným a další řízení se vedlo např. jen o uložení trestu nebo náhradě škody.

Podle shora uvedených kritérií postupoval Nejvyšší soud i v projednávané věci. Trestní příkaz, který vydal samosoudce Okresního soudu v Prostějově, je zatížen vadou, v důsledku které se stal jakožto institut s povahou odsuzujícího rozsudku nezákonným. Proto jej bylo nutno postupem podle § 269 odst. 2 tr. ř. zrušit celý a současně zrušit i všechna další rozhodnutí, která na něj obsahově navazovala, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu.

Nejvyšší soud věc podle § 270 odst. 1 tr. ř. přikázal samosoudci Okresního soudu v Prostějově, aby ji v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl. Samosoudce okresního soudu si opatří jednak nový opis rejstříků trestů obviněného a spis Okresního soudu v Náchodě sp. zn. 11 T 135/2001, z něhož si údaje o nutnosti ukládat souhrnný trest ověří. Bude na něm, zda ve věci při existenci procesních podmínek § 314e odst. 1 tr. ř. rozhodne trestním příkazem při současném respektování ustanovení § 314e odst. 2 tr. ř., nebo zda ve věci rozhodne v hlavním líčení. V případě vydání nového odsuzujícího rozhodnutí však uloží souhrnný trest dle zásad uvedených v ustanovení § 35 odst. 2 tr. zák., jak je podrobně odůvodněno výše.

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Práva obviněného \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vydání příkazu k dodání do výkonu trestu](#)

- [Neoprávněná činnost pro cizí moc](#)
- [Kvalifikace skutku](#)
- [Odnětí věci rozhodujícímu soudci \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhradní trest](#)
- [Výkon trestu](#)
- [Účinné vyšetřování \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vyhoštění \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [„Tvrzení proti tvrzení“ \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Ochranné opatření](#)